

провадження випливають з його завдань, у свою чергу завдання кримінального провадження формуються з урахуванням його засад. Засади, з однієї сторони, є об'єктивною категорією, оскільки відображають загальні закономірності суспільних відносин у сфері кримінального провадження, а з іншої – мають суб'єктивну природу, оскільки є вольовим актом держави, продуктом свідомої творчості законодавця. Очевидним є те, що засади кримінального провадження, будучи продуктом політики держави у сфері кримінальної юстиції, насамперед формуються у вигляді ідей, що поступово в процесі правотворчості закріплюються у нормах чинного законодавства [3].

Наша держава іде по шляху реформування правоохоронних органів, для чого розробляються проекти законів, кодексів та інших нормативних актів. Досвід правових держав свідчить, що визначені послідовності в законотворчому процесі не існує. Кожна держава приймає насамперед те, чого найбільше потребує. Це впливає зі статті 8 Конституції України, згідно якої визначається і діє засада верховенства права, а норми Конституції, що закріплюють права і свободи людини і громадянина, є нормами прямої дії. Виходячи з цього конституційного положення та гарантованого права кожного на судовий захист прав і свобод, суди повинні забезпечувати їх надійну реалізацію шляхом своєчасного і правильного розгляду судових справ з додержанням усієї процедури і принципів кримінального процесу.

Застосування кримінально-процесуальних засад є проблематичним питанням, оскільки саме від їх додержання залежить доля осіб, що беруть участь у процесі: їх воля, честь і гідність, репутація, можливість нормально жити і працювати. А так як найвищою цінністю держави є людина, то розробки мехнізму однакового об'єктивного застосування кримінально процесуальних засад на практиці, задля захисту вище перерахованих прав і свобод людини є одним із важливих завдань будь-якої держави, а враховуючи теперішню ситуацію в нашій державі додержання цих засад є обов'язковим, а детальне опрацювання цього питання в подальшому вченнями є необхідною умовою становлення соціально - правової України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
2. Кримінально-процесуальний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України, - 2013. - № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88.
3. Мамка Г. М. Проблемні питання застосування КПК в сучасних умовах: Матеріали круглого столу (Київ, 4 квітня, 2014). - К.: ФОП Ліпкан О.С., 2014 – 208 с.

Функції прокурора у досудовому розслідуванні

Шкуратовський Д.В., курсант ННПФПСКМ НАВС

Азаров Ю.І., професор кафедри кримінального процесу НАВС, кандидат юридичних наук, професор

Прийняття Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) є одним із ключових етапів здійснення судово-правової реформи, реформи кримінальної юстиції України. Зміна моделі

кримінального провадження в Україні стала частиною загальної правової реформи щодо гармонізації вітчизняного законодавства відповідно до міжнародних стандартів, що зумовило перегляд низки положень різних галузей права, у тому числі кримінально-процесуального.

Проблемами повноважень прокурора у кримінальному судочинстві були призначені праці значної кількості науковців, а саме: Є.Блажівського, Г.Середі, М.Якимчука, В.Крюкова, В.Юрчишина, однак проблеми реалізації повноважень прокурора за новим КПК України ще не знайшли свого повного відображення на практиці та ще досконало досліджуються у наукових працях.

Відповідно до положень ст. 121 Конституції на прокуратуру України покладено: 1) підтримання державного обвинувачення в суді; 2)представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом; 3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; 4)нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також, при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. [1, 121]

Прокурор у досудовому розслідуванні виконує і ряд інших кримінально-процесуальних функцій, які є нечітко чи неповно визначені в законодавстві України. Що це за функції? Фундаментальних досліджень з цієї проблематики ще не проводилося, однак аналіз діючого законодавства, прокурорської практики і узагальнення висновків учених-правознавців, що відзначаються розбіжностями, дає змогу дійти до такого висновку:у досудовому розслідуванні прокурор виконує сім кримінально-процесуальних функцій: 1) наглядову; 2) процесуального керівництва органами досудового розслідування; 3) обвинувачення у формі підготовки обвинувального акта; 4) правозахисну; 5) безпосередньої участі у розслідуванні кримінального правопорушення; 6) координаційну; 7) запобіжну. [2, 30-34].

Наглядова функція прокурора за додержанням законів під час проведення досудового розслідування закріплена у п.3 ст.121 Конституції України, ч.2 ст.36 КПК України та у ст.29 Закону України „Про прокуратуру”. Виділення цієї функції в самостійний напрям зумовлено наступними факторами: 1) важливістю боротьби з кримінальними правопорушеннями як найтяжчим порушенням закону, що завдають великої, а часом й непоправної шкоди інтересам людини; 2) важливістю недопущення можливих порушень прав, законних інтересів людини і громадянина [3, 260].

Функція обвинувачення у формі підготовки і офіційного оформлення обвинувального акта закріплена у п. 13 ч. 2 ст. 36; ст. 291 КПК України. Її сутність проявляється у покладеному на прокурора обов'язку використовувати передбачені законом заходи для встановлення особи, як вчинила кримінальне правопорушення (кримінальний проступок, злочин), для її (особи) викриття і притягнення до кримінальної відповідальності. [4, 34-38].

Функція процесуального керівництва прямо не закріплена в КПК України, а визначається лише як форма прокурорського нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування (ч.2 ст. 36 КПК України).

Правозахисна функція закріплена у ч. 2 ст. 3 Конституції України та у ст. 8. КПК України, які визначають права, свободи і законні інтереси людини і громадянина найвищою соціальною цінністю, а їх захист загальнодержавним обов'язком, виконання якого покладається Конституцією України на всі державні органи без винятку. [5.97-99].

Координаційна функція закріплена у ст. 10 Закону України „Про прокуратуру” і направлена на розроблення і проведення узгоджених дій з протидії злочинності кримінальними процесуальними засобами усіх державних органів, що діють у досудовому розслідуванні.

Запобіжна (профілактична) функція обумовлена кримінально-правовими засобами реакції органів кримінальної юстиції (в тому числі і прокурора) на злочинність, на злочинність. Сутність цієї функції- попередження окремих видів кримінальних правопорушень та загальна і індивідуальна профілактика.

Функція безпосередньої участі прокурора в розслідуванні кримінального правопорушення обумовлена характером і направленістю його повноважень у досудовій стадії процесу, визначеними ч. 2 ст. 36 КПК України. Вказана функція є специфічною, перш за все, своїм призначенням- забезпечити участю прокурора або особистим проведенням окремої слідчої дії повну доказову інформацію по провадженню.

Функція організаційного забезпечення прокурорської діяльності у досудовому розслідуванні. Наявність цієї функції обумовлена необхідністю належної організації роботи прокурора на певному напрямі його діяльності, тобто вжиття заходів спрямованих на виконання завдань та функцій прокурора у досудовому розслідуванні [6, 336]. Від того як буде організована робота, залежить ефективність здійснення кримінальних процесуальних функцій прокурора, покладених на нього у досудовому розслідуванні.

Тема актуальна та перспективна та продовжує залишатися майже не дослідженою.

Список використаних джерел:

1. Конституція України №4-рп/2013 від 12.06.2013
2. Юрчишин В. М. Класифікація функцій прокурора у досудовому розслідуванні/В. М. Юрчишин // Адвокат. -К.:Експрес-поліграф. 2014.№ N 2.-С.30-34
3. Вернидубов І. Функції прокуратури на перехідний період/ І.Вернидубов // Право України.- 1998.-№2.-С. 7-9.
4. Руденко М. Сутність прокурорського процесуального керівництва досудовим розслідуванням / М. Руденко, В.Півненко// Вісник національної академії прокуратури України.-2013.-№2.-С.-34-38.
- 5.Глобенко Г.І. Окремі питання щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів у кримінальному судочинстві України / Г.І. Глобенко//Теорія та практика кримінального судочинства : матер. міжнар.наук.-практ.конф.-Х.,2011.-С. 97-99.
6. Каркач П.М. Організація районної, міської прокуратури :наук.-практ.посіб./ П.М. Каркач. Х.:Право, 2013.-336с.